

عکس: علی محمدی / ایران

تصمیم بانک مرکزی هیجان بازار ارز را کنترل کرد

سیاستگذار باید اجازه دهد در مقطعی که بازار آرام است، نرخ ارز متناسب با تورم رشد کند

گفت و گو

طور متوسط ۲،۵ الی ۳ درصد تورم ماهانه کشور بوده است، ولی نرخ ارز هرچند نوسانی هم داشته، اما از ثبات نسبی برخوردار بوده و در یک میانگین مشخصی ثابت بوده است. منتهی باید در نظر داشت وقتی که در اقتصاد ایران نزدیک به ۳۵ تا ۴۰ درصد تورم سالانه پیش بینی می شود، فرض بر اینکه نرخ ارز حتماً باید ثابت باشد، یک فرض بسیار خطرناکی است. دلیلش هم این است که نظام ارزی ایران، شناور مدیریت شده است و مفهومش این است که بانک مرکزی با توجه به پیش بینی ها و برآوردهایی که دارد، باید اجازه دهد نرخ ارز بعد از کنترل انتظارات و تثبیت بازار، متناسب با نرخ تورم، تا حدودی اصلاح شود؛ در غیر این صورت، فنر ارزی فشرده می شود و در ادواری که به منابع ارزی کشور فشار وارد شود، جهش ارزی اتفاق می افتد.

● در این شرایط چه نوع اقدامی را پیشنهاد می کنید؟

در این وضعیت، راهکار منطقی این است که در بازه هایی که بازار آرام است، بانک مرکزی اجازه دهد نرخ ارز تا حدودی متناسب با نرخ تورم، رشد کند تا اولاً شاهد جهش های ارزی ناگهانی نباشیم و ثانیاً رانت بیش از اندازه نصیب عده ای که از ارزهای قیمت گذاری شده استفاده می کنند، نشود. بنابراین عملکرد بانک مرکزی خوب بوده و توانسته است شرایط بازار ارز را به خوبی مدیریت کند و با وجود اوضاع سیاسی خارجی در این شرایط، عملکرد قابل تقدیری در مدیریت بازار ارز داشته است.

● در یکی دو هفته اخیر شاهد بودیم که نرخ ارز در بازار آزاد با افزایش مواجه شد. نظر شما در این باره چیست؟

رشد نرخ دلار در این مدت، طبیعی بود. یعنی واکنش طبیعی بازار به نرخ های بالای تورم است؛ از سوی دیگر بانک مرکزی هم عاقلانه این رشد نرخ را سرکوب نکرده و سعی می کند تا بازار و افزایش نرخ ارز را مدیریت کند به نحوی که جهش ارزی اتفاق نیفتد و بالاخره نظام ارزی را هم به صورت شناور مدیریت شده بتواند به نحو احسن مدیریت کند.

● اگر بخواهیم به رفتار جامعه در روزهای صعودی نرخ ارز نگاهی داشته باشیم، به نظر شما مهم ترین توصیه به مردم و افرادی که در فضای هیجانی قصد ورود به بازار پُرسیک ارز را می کنند، چیست؟

مردم برای حفظ قدرت خریدشان، طبق چهارچوب های قانونی می توانند تقاضاهای عادی داشته باشند. اما به لحاظ اینکه نرخ ارز به خصوص دلار بیش از اندازه سیاسی شده و احتمال اینکه کاهش آن ادامه دار شود وجود دارد، چرا که ابزاری است که نرخ آن که دست کشور ما و بانک مرکزی کشورمان نیست و با توجه به اینکه احتمال دارد فدرال رزرو، نرخ بهره را بالا ببرد و این افزایش نرخ بهره، به نوعی کاهش تقاضا برای دلار را در امریکا و سایر نقاط به همراه خواهد داشت و به نوعی مردم سپرده ها و پول هایشان را به سمت شبکه رسمی بانکی خواهند برد تا سود بیشتری به دست بیاورند، در نتیجه توصیه نمی شود که مردم به سمت دارایی های ارزی همچون دلار حرکت کنند؛ با توجه به اینکه دلار در سبد معاملاتی کشور ما بشدت در حال کاهش است. کشورهای دیگر هم چنین رویکردی را در پیش گرفته اند، چرا که ریسک سیاسی دلار اخیراً بشدت بالا رفته است، در نتیجه در سبد ارزی کشورها، تنوع ارزی در حال شکل گیری است. به گونه ای که از ارزهای مطمئن مثل ین ژاپن و یوان چین و بعضی از ارزها همچون یورو استفاده می کنند. لذا مردم باید موارد اشاره شده را به عنوان یک معیار در برآوردهای خودشان لحاظ کنند، زیرا دلار بسیار زیاد سیاسی شده و احتمال ریزش دوباره دلار وجود دارد و باید به آن توجه داشته باشند. به بیان دیگر، وقتی دلار ریزش کند، خب طبیعتاً کسانی که قدرت خریدشان را در دلار پس انداز کرده اند، آسیب خواهند دید. بنابراین اگر چنین اقدامی می خواهند داشته باشد، ارزی غیر از دلار مثل یورو یا یوان یا درهم امارات در سبد ارزی آنها باشد.

● شما برای کنترل انتظارات تورمی و بهره مندی از ابزار مشخص برای آن توسط بانک مرکزی چه باید کرد؟

به نظرم برای اینکه بتوان انگیزه مردم برای ورود به بازار ارز را پایین آورد، بهترین سیاست این است که بانک مرکزی از ابزارهای پولی مثل اوراق خاص با نرخ های سود بالا استفاده کند که بازدهی خوبی را برای مردم ایجاد کند تا مردم به جای ارز به سمت خرید اوراق منتشر شده توسط بانک مرکزی بروند. وقتی که تورم ۳۵ درصد و نرخ سود بانکی ۲۲،۵ درصد در سپرده هاست، طبیعی است که بازدهی بازارهای موازی بر اساس انتظاری که وجود دارد، بالا باشد و مردم یا فعالان اقتصادی تمایلی برای سپرده گذاری در بانکها نداشته باشند. اما اگر اوراق خاصی را بانک مرکزی با نرخ های جذاب برای حمایت از سرمایه گذاری یا حمایت از ارزش پول ملی منتشر کند، یقیناً چنین ابزارهایی تأثیرگذار خواهد شد تا مردم به سمت خرید آنها تفریب شوند.

● سیاست تثبیت اقتصادی و ارزی که بانک مرکزی در دستور کار قرار داده است، همچنان باید تداوم داشته باشد؟ در صورت تداوم، باید چه مواردی مورد توجه بانک مرکزی قرار بگیرد؟

یقیناً این سیاست ارزی بانک مرکزی با تعدیلات و اصلاحاتی باید تداوم داشته باشد. وقتی که بانک مرکزی توانست انتظارات تورمی را کنترل کند، باید فکری هم به حال این مسأله داشته باشد که بیش از حد سرکوب نرخ اسمی ارز را رقم نزند؛ به بیان دیگر، باید اجازه دهد نرخ ارز در درصدی از تورم آزادانه حرکت کند تا قیمت ها واقعی شود. در آن شرایط، اگر به بخشی از جامعه همچون طبقات آسیب پذیر، فشار اقتصادی وارد می شود، دولت می تواند با سیاست های جبرانی درامدی (همچون سبد کالا) آن فشار اقتصادی را پوشش دهد. بنابراین سرکوب طولانی مدت و بیش از اندازه نرخ ارز، توصیه نمی شود و بانک مرکزی باید یک آزادی نسبی براساس سیاست بانک مرکزی و پیش بینی هایی که از تورم کل کشور دارد، به تعدیل و اصلاح نرخ ارز بدهد تا در نتیجه شاهد ناشییم که مثلاً نرخ ارز در بازه ۱۰ ماهه ثابت بماند و بعد از ۱۰ ماه، ۵ یا ۱۰ درصد بالا برود. در حالی که این میزان تغییر را می شود به صورت پلکانی در کل ماه های سال تقسیم کرد و به نوعی فعالان اقتصادی بتوانند پیش بینی کنند که اگر اول سال ۱۴۰۳ نرخ ارز N ریال است، در پایان سال ۱۴۰۳ براساس سیاست پیش بینی پذیر بانک مرکزی ققدر خواهد شد. این باعث می شود انتظارات تعدیل شود و تقاضاها هم متناسب با روایت های آشکار شده باشد و بانک مرکزی در آن موقع، موفق تر هم خواهد بود. در مجموع یک پیش بینی از وضعیت نرخ ارز، سود بانکی و ابزارهای مختلف باید به فعالان اقتصادی ارائه شود تا آنها هم بر این اساس برای یک سال آتی برنامه ریزی و وضعیت اقتصادی کشور را هم پیش بینی کنند. باید تأکید داشت که بهترین شرایط برای اقتصاد کشور، شرایط عدم اطمینان است. باید برای فعالان اقتصادی و سایر مردم عادی، یک اطمینان خاطر حاصل شود که نرخ ارز برای سال ۱۴۰۳ در چه حول و حوشی قرار است مدیریت شود و این رویکرد، پیش بینی پذیری اقتصاد را به همراه دارد و مردم هم از رفتارهای هیجانی که جهش ارزی ایجاد کند، مخصوصاً در بازار اسکناس، خودداری خواهند کرد.

اقتصاد جهان

خوشبینی از اقتصاد ژاپن رخت بر بست

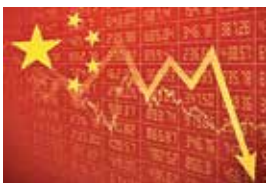
صادرات ژاپن در ماه ژانویه بیش از حد انتظار افزایش یافت که به علت محموله های خودرو و قطعات خودرو به مقصد ایالات متحده و تقاضای چین برای تجهیزات ساخت تراشه بود، اما بدتر شدن اوضاع در

بخش کارخانه نگرانی ها در مورد ضعف اقتصادی گسترده تر افزود. به گزارش «ایران اقتصادی»، داده ها نشان داد که صادرات ژاپن در ژانویه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۱،۹ درصد افزایش یافته که سریعتر از افزایش ۹،۵ درصدی انتظار اقتصاددانان در نظرسنجی رویترز و رشد ۹،۷ درصدی در ماه قبل است.

در حالی که افزایش صادرات می تواند برخی از نگرانی ها در مورد کاهش بیشتر ضعف اقتصادی را کم کند، نظرسنجی رویترز نشان داد که روحیه تجاری تولیدکنندگان در ماه فوریه به شدت تضعیف شد و برای نخستین بار در ۱۰ ماه گذشته تعداد بدبین ها از خوش بین ها بیشتر شد. در همین حال، این ضعف تر شدن احتمالاً نقش بیشتری نسبت به تقاضای قوی در افزایش ارزش صادرات داشته است. تا کنونی مبنای، اقتصاددان ارشد مؤسسه تحقیقاتی نورینچوچین گفت: اقتصاد ایالات متحده در حال کند شدن است و اروپا در رکود به سر می برد، بنابراین دلیلی برای خوش بین بودن به صادرات ژاپن وجود ندارد که به عنوان یک روند در حال ضعیف شدن است. شاخص ها نشان می داد ژاپن به طور غیرمنتظره ای در سه ماهه چهارم وارد رکود شده و جایگاه خود را به عنوان سومین اقتصاد بزرگ جهان در برابر آلمان از دست داده است. طبق گزارش ایسنا، گمانه زنی ها از سال گذشته افزایش یافته است مبنی بر اینکه بانک ژاپن ممکن است در اوایل ماه مارس یا آوریل از سیاست نرخ بهره منفی خود خارج شود، به شرطی که رشد دستمزد و قیمت به اندازه کافی افزایش یابد. با این حال، داده های ضعیف اخیر نگرانی هایی را برانگیخته که ممکن است شرکت های ژاپنی تمایلی به افزایش دستمزدها برای دستیابی به تورم باثبات و پایدار نداشته باشند.

اقتصاد

سقوط ۸۰ درصدی سرمایه گذاری خارجی چین

سرمایه گذاری مستقیم خارجی در چین ۸۰ درصد کاهش یافت و به پایین ترین میزان سه دهه گذشته رسید. به گزارش «ایران اقتصادی»، سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI) در چین در سال گذشته به بدترین سرعت خود در سه دهه اخیر کاهش

یافت که نشانه دیگری از کاهش علاقه تجاری جهانی به دومین اقتصاد بزرگ جهان است.

داده های منتشر شده توسط اداره ارز خارجی (SAFE) چین نشان داد که تعهدات سرمایه گذاری مستقیم خارجی در چین - معیاری برای ورود خالص سرمایه خارجی به این کشور - در سال ۲۰۲۳ میلادی به ۳۳ میلیارد دلار رسید. این رقم بیش از ۸۰ درصد کمتر از رقم ۱۸۰،۲ میلیارد دلاری در سال ۲۰۲۲ است. این داده ها دومین سال متوالی کاهش سرمایه گذاری مستقیم خارجی به چین را نشان می دهد و اعداد سال گذشته کمتر از ۱۰ درصد از میزان رکورد ورودی سرمایه خارجی به ارزش ۳۴۴،۱ میلیارد دلار بود که در سال ۲۰۲۱ مشاهده شد. در سه ماهه جولای تا سپتامبر سال ۲۰۲۳، چین برای اولین بار کسری سه ماهه خود را در سرمایه گذاری مستقیم خارجی به ثبت رساند، به این معنی که جریان خروجی بسیار بیشتر از جریان های ورودی بود، با این حال، داده های سه ماهه پایانی حاکی از بهبودی با جریان خالص ورودی به ارزش حدود ۱۷،۵ میلیارد دلار به این کشور است. کاهش علاقه خارجی به چین در زمانی حیاتی برای این کشور رخ می دهد که با خطرات کاهش تورم و تقاضای ضعیف مصرف کننده مبارزه می کند. بهبود متزلزل پس از کووید، همراه با روابط متزلزل با غرب و ادامه بحران در بخش املاک که تهدیدی در سرایت به خدمات مالی است، مشاغل خارجی را مجبور به خروج از این کشور کرده است. طبق گزارش ایسنا به نقل از فایننس، قانون مبهم اما سختگیرانه ضد جاسوسی که توسط دولت شی جین پینگ در سال گذشته اجرا شد، در بحبوحه حملات فرایزنده، جریمه ها و ممنوعیت خروج شرکت های خارجی و کارگران آنها بر احساسات تجاری تأثیر گذاشته است.

نرخ تورم

موفقیت کانادا در کاهش تورم

تورم مصرف کننده سالانه کانادا از ۳،۴ درصد در ماه دسامبر به ۲،۹ درصد در ژانویه کاهش یافت. به گزارش «ایران اقتصادی»، مقامات کانادا اعلام کردند که تورم سالانه مصرف کننده در کانادا از ۳،۴

درصد در ماه دسامبر ۲۰۲۳ به ۲،۹ درصد در ماه ژانویه ۲۰۲۴ میلادی کاهش یافت.

شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) کمتر از انتظارات بازار ۳،۳ درصد بود، علاوه بر این، این نرخ نشان دهنده کاهش قابل توجهی از رقم ۸،۱ درصدی در ماه ژوئن ۲۰۲۲ است که بالاترین سطح آن در ۳۹ سال گذشته را ثبت کرده بود. کاهش سالانه تورم عمدتاً نتیجه کاهش قیمت بنزین است که بر اساس آمار کانادا، پس از افزایش ۱،۴ درصدی در ماه دسامبر، در ماه ژانویه چهار درصد کاهش یافت. این شرکت در بیانیه ای اعلام کرد که بدون احتساب بنزین، شاخص قیمت مصرف کننده صرفاً در ژانویه به ۳،۲ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت که نسبت به رشد ۳،۵ درصدی در ماه دسامبر نزول کرده است. رشد قیمت مواد غذایی خریداری شده از فروشگاه ها نیز سالانه با افزایش ۳،۴ درصدی در ماه ژانویه کاهش یافت و از افزایش ۴،۷ درصدی که در دسامبر داشت، سقوط کرد. شاخص قیمت مصرف کننده به طور ماهانه، در ماه ژانویه بدون تغییر باقی ماند. همچنین پس از کاهش ۰،۳ درصدی در ماه دسامبر، کمتر از برآوردهای بازار ۰،۴ درصد افزایش یافت. طبق گزارش ایسنا، در این بیانیه آمده است، بر اساس تعدیل فصلی ماهانه، شاخص بهای مصرف کننده در ماه ژانویه ۰،۱ درصد کاهش یافت که اولین کاهش از ماه مه ۲۰۲۰ است.

